
Воронешки државен универзитет   Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
Русија   Македонија

Воронежский государственный университет   Университет имени Гоце Делчева, г. Штип,
Россия   Македония

Voronezh State University   Goce Delcev University in Stip,
Russia   Macedonia

Четвертая международная научная   Четврта меѓународна научна
конференция   конференција

Fourth International Scientific Conference

**ФИЛКО
FILKO**

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ   ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

**ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS**

23-25 мај 2019 / 23-25 мая 2019 / 23-25 May 2019

Воронеж

Воронеж

Voronezh

**Воронешки државен универзитет
Русија**

**Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
Македонија**

**Воронежский государственный университет
Россия**

**Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип,
Македонија**

**Voronezh State University
Russia**

**Goce Delcev University in Stip,
Macedonia**

**Четвертая международная научная
конференция**

**Четврта меѓународна научна
конференција**

Fourth International Scientific Conference

**ФИЛКО
FILKO**

**ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION**

**ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION**

**ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS**

**23-25 мај 2019 / 23-25 мая 2019 / 23-25 May 2019
Воронеж Воронеж Voronezh**

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

821(062)

811(062)

316.7(062)

37(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција (4 ; 2019 ; Воронеж)

Филологија, култура и образование [Електронски извор] : зборник на трудови / Четврта меѓународна научна конференција, 23-25 мај 2019, Воронеж = Филологија, култура и образование : сборник статей / Четвертая международная научная конференция, 23-25 мая 2019, Воронеж = Philology, culture and education : conference proceedings / Fourth international scientific conference, 23-25 May 2019, Voronezh. - Штип : Универзитет "Гоце Делчев" = Универзитет имени Гоце Делчева = Shtip : Goce Delcev University, 2019

Начин на пристап (URL): <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>. - Трудови на мак., рус. и англ. јазик. - Фусноти кон текстот. - Текст во PDF формат, содржи 368 стр. , табели. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 31.12.2019. - Abstracts кон повеќето трудови. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-698-1

1. Насп. ств. насл.

а) Книжевност - Собири б) Јазици - Собири в) Култура - Собири г)

Образование - Собири

COBISS.MK-ID 111947786

ОРГАНИЗАЦИСКИ КОМИТЕТ

Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при УГД

Олга А. Бердникова, Филолошки факултет при ВГУ

Светлана Јакимовска, Филолошки факултет при УГД

Татјана А. Тернова, Филолошки факултет при ВГУ

Виолета Димова, Филолошки факултет при УГД

Генадиј Ф. Коваљов, Филолошки факултет при ВГУ

Костадин Голаков, Филолошки факултет при УГД

Лариса В. Рибачева, Филолошки факултет при ВГУ

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМСКИ КОМИТЕТ

Виолета Димова (Македонија)

Даниела Коцева (Македонија)

Драгана Кузмановска (Македонија)

Ева Ѓорѓиевска (Македонија)

Марија Кусевска (Македонија)

Силвана Симоска (Македонија)

Татјана Стојановска Иванова (Македонија)

Лариса В. Рибачева (Русија)

Софија Заболотнаја (Русија)

Татјана А. Тернова (Русија)

Татјана Атанасоска (Австрија)

Олег Н. Фенчук (Белорусија)

Јулиа Дончева (Бугарија)

Билјана Мариќ (Босна и Херцеговина)

Душко Певуља (Босна и Херцеговина)

Волф Ошлис (Германија)

Волфганг Моч (Германија)

Габриела Б. Клајн (Италија)

Михал Ванке (Полска)

Мајкл Рокланд (САД)

Даниела Костадиновиќ (Србија)

Селена Станковиќ (Србија)

Тамара Валчиќ-Булиќ (Србија)

Ахмед Ѓуншен (Турција)

Нецати Демир (Турција)

Шерифе Сехер Ерол Чал'шкан (Турција)

Карин Руке-Бруген (Франција)

Танван Тонтат (Франција)

Технички секретар

Ирина Аржанова

Марица Тасевска

Главен и одговорен уредник

Драгана Кузмановска

Јазично уредување

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонски јазик)

Марјана Розенфелд (руски јазик)

Биљана Иванова (англиски јазик)

Снежана Кирова (англиски јазик)

Татјана Уланска (англиски јазик)

Техничко уредување

Ирина Аржанова

Костадин Голаков

Марица Тасевска

Славе Димитров

Адреса на организацискиот комитет:

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Воронешки државен универзитет

Филолошки факултет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Русија

Е-пошта: filko.conference@gmail.com

Веб-страница: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Драгана Кузмановска, Филологический факультет при УГД

Ольга А. Бердникова, Филологический факультет при ВГУ

Светлана Якимовска, Филологический факультет при УГД

Татьяна А. Тернова, Филологический факультет при ВГУ

Виолета Димова, Филологический факультет при УГД

Геннадий Ф. Ковалев, Филологический факультет при ВГУ

Костадин Голаков, Филологический факультет при УГД

Лариса В. Рыбачева, Филологический факультет при ВГУ

МЕЖДУНАРОДНАЯ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Виолета Димова (Македония)

Даниела Коцева (Македония)

Драгана Кузмановска (Македония)

Ева Гёргиевска (Македония)

Мария Кусевска (Македония)

Силвана Симоска (Македония)

Татьяна Стояновска-Иванова (Македония)

Лариса В. Рыбачева (Россия)

Софья Заболотная (Россия)

Татьяна А. Тернова (Россия)

Татьяна Атанасоска (Австрия)

Олег Н. Фенчук (Беларусь)

Юлиа Дончева (Болгария)

Биляна Марич (Босния и Херцеговина)

Душко Певуля (Босния и Херцеговина)

Вольф Ошлис (Германия)

Волфганг Моч (Германия)

Габриелла Б. Клейн (Италия)

Ева Бартос (Польша)

Михал Ванке (Польша)

Майкл Рокланд (США)

Даниела Костадинович (Сербия)

Селена Станкович (Сербия)

Тамара Валчич-Булич (Сербия)

Ахмед Гюншен (Турция)

Неджати Демир (Турция)

Шерифе Сехер Эрол Чал'шкан (Турция)

Карин Рукэ-Брутэн (Франция)

Танван Тонтат (Франция)

Ученый секретарь

Ирина Аржанова

Марица Тасевска

Главный редактор

Драгана Кузмановска

Языковая редакция

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонский язык)

Марьяна Розенфельд (русский язык)

Бильяна Иванова (английский язык)

Снежана Кирова (английский язык)

Татьяна Уланска (английский язык)

Техническое редактирование

Ирина Аржанова

Костадин Голаков

Марица Тасевска

Славе Димитров

Адрес организационного комитета

Университет им. Гоце Делчева – Штип

Филологический факультет

ул. „Крсте Мисирков“ д. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македония

Воронежский государственный университет

Филологический факультет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Россия

Э-почта: filko.conference@gmail.com

Веб-сайт: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

EDITORIAL STAFF

Dragana Kuzmanovska, Faculty of Philology, UGD

Olga A. Berdnikova, Faculty of Philology, VGU

Svetlana Jakimovska, Faculty of Philology, UGD

Tatyana A. Ternova, Faculty of Philology, VGU

Violeta Dimova, Faculty of Philology, UGD

Genadiy F. Kovalyov, Faculty of Philology, VGU

Kostadin Golakov, Faculty of Philology, UGD

Larisa V. Rybatcheva, Faculty of Philology, VGU

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

Daniela Koceva (Macedonia)

Dragana Kuzmanovska (Macedonia)

Eva Gjorgjievska (Macedonia)

Marija Kusevska (Macedonia)

Silvana Simoska (Macedonia)

Tatjana Stojanovska-Ivanova (Macedonia)

Violeta Dimova (Macedonia)

Larisa V. Rybatcheva (Russia)

Sofya Zabolotnaya (Russia)

Tatyana A. Ternova (Russia)

Tatjana Atanasoska (Austria)

Oleg N. Fenchuk (Belarus)

Yulia Doncheva (Bulgaria)

Biljana Maric (Bosnia and Herzegovina)

Dushko Pevulja (Bosnia and Herzegovina)

Wolf Ochlies (Germany)

Wolfgang Motch (Germany)

Gabriella B. Klein (Italy)

Ewa Bartos (Poland)

Michal Wanke (Poland)

Danijela Kostadinovic (Serbia)

Selena Stankovic (Serbia)

Tamara Valchic-Bulic (Serbia)

Ahmed Gunshen (Turkey)

Necati Demir (Turkey)

Şerife Seher Erol Çalışkan

Karine Rouquet-Brutin (France)

That Thanh-Vân Ton (France)

Michael Rockland (USA)

Conference secretary

Irina Arzhanova

Marica Tasevska

Editor in Chief

Dragana Kuzmanovska

Language editor

Danica Atanasovska-Gavrilova (Macedonian)

Maryana Rozenfeld (Russian)

Biljana Ivanova (English)

Snezana Kirova (English)

Tatjana Ulanska (English)

Technical editing

Irina Arzhanova

Kostadin Golakov

Marica Tasevska

Slave Dimitrov

Address of the Organizational Committee

Goce Delcev University - Stip

Faulty of Philology

Krste Misirkov St. 10-A

PO Box 201, Stip - 2000, Republic of Macedonia

Voronezh State Universiy

Faculty of Philology

10 pl. Lenina, Voronezh, 394006, Russia

E-mail: filko.conference@gmail.com

Web-site: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>

СОДРЖИНА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Боровикова Яна – ОРГАНИЗАЦИИ ОБУЧЕНИЯ ЛИЦ ТРЕТЬЕГО ВОЗРАСТА.....	4
2. Бубнов Александр – ОСОБЕННОСТИ СОЦИАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ СТУДЕНЧЕСКИХ И КУРСАНТСКИХ ГРУПП В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ В ВУЗЕ.....	12
3. Bunčić Suzana R. – KAPOR`S <i>CONFESSIONS</i> BETWEEN METAFICTION, FICTION AND AUTOBIOGRAPHY.....	17
4. Бутусова Наталия – ОБ АКТИВНЫХ МЕТОДАХ ИЗУЧЕНИЯ ПРАВА В ВУЗЕ.....	24
5. Витанова Рингачева Ана – РЕЛИКТИ НА ШАМАНИЗМОТ КАКО НИШКА НА ПОВРЗУВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКАТА И РУСКАТА ТРАДИЦИЈА.....	35
6. Власова Надежда – ЛЕКСИЧЕСКИЕ ИГРОВЫЕ УПРАЖНЕНИЯ НА ДОВУЗОВСКОМ ЭТАПЕ ИЗУЧЕНИЯ РКИ.....	42
7. Гайдар Карина – ВУЗЫ НА ПОРОГЕ НОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ: КАК СОВМЕСТИТЬ ПЛОХО СОВМЕЩАЕМОЕ, ИЛИ НУЖНЫ ЛИ ОКСЮМОРОНЫ ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ?	49
8. Гладышева Светлана – ЖУРНАЛЫ ДЛЯ ДЕТЕЙ В СОЦИОКУЛЬТУРНОМ ПРОСТРАНСТВЕ РУССКОГО ЗАРУБЕЖЬЯ (1920-1940-Е ГГ.)	56
9. Голицына Т.Н., Заварзина В.А. – ЖАРГОННАЯ ЛЕКСИКА В РОССИЙСКОМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ДИСКУРСЕ НОВЕЙШЕГО ПЕРИОДА.....	62
10. Грачева Жанна – ТЕМПОРАЛЬНОЕ МАРКЕМНОЕ ПРОСТРАНСТВО В РОМАНЕ В. НАБОКОВА «МАШЕНЬКА»	66
11. Гркова Марија – УСВОЈУВАЊЕТО НА <i>ИМЕНКИТЕ</i> ВО VI И ВО VII ОДДЕЛЕНИЕ ВО ШТИПСКО.....	76
12. Грујовска-Миланова Сашка – КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА УПОТРЕБАТА НА МОДАЛНИТЕ ГЛАГОЛИ КАКО МАРКЕРИ ЗА ЕВИДЕНЦИЈАЛНОСТ ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК.....	83
13. Ѓорѓиева Димова Марија – ИНТЕРДИСКУРСИВНИОТ ТАНЦ МЕЃУ РОМАНОТ И ИСТОРИЈАТА.....	89
14. Данькова Т.Н. – ЯЗЫКОВОЕ ВОПЛОЩЕНИЕ ЛЮБВИ К РОДИНЕ В ТВОРЧЕСТВЕ Н.М. РУБЦОВА.....	96
15. Денкова Јованка – МАКЕДОНСКО-РУСКА КНИЖЕВНА ПАРАЛЕЛА (ВАНЧО НИКОЛЕСКИ–САМУИЛ МАРШАК.....	103
16. Жаров Сергей - СВОБОДА КАК ПРОБЛЕМА ОБУЧЕНИЯ В КУЛЬТУРАХ ВОСТОКА И ЗАПАД.....	110
17. Žigić Vesna, Stekić Dunja, Martać Valentina – DIFFICULTIES THAT PEOPLE WITH VISUAL IMPAIRMENT HAVE IN ACCESSIBILITY TO WEB INFORMATION BY USING THE AUDITORY ACCESS.....	112
18. Зыкова Наталья, Мазкина Ольга – ФОРМИРОВАНИЕ КОНФЛИКТОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПОРТИВНЫХ ТРЕНЕРОВ В УСЛОВИЯХ РЕАЛИЗАЦИИ НОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ.....	122

19. Ивановска Билјана – ГОВОРНИОТ ЧИН „ОДБИВАЊЕ“ И НЕГОВА РЕАЛИЗАЦИЈА КАЈ МАКЕДОНСКИТЕ ИЗУЧУВАЧИ НА СТРАНСКИ ЈАЗИК.....	127
20. Караниколова-Чочоровска Луси – СУПТИЛНИТЕ ПРОТИВРЕЧНОСТИ ВО ЛИРИКАТА НА ПЕТАР ПЕРАДОВИЌ.....	135
21. Кашкина Марина – РАЗВИТИЕ АНАЛИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ НА УРОКАХ ИСТОРИИ.....	141
22. Кибальниченко Сергей – ПРОБЛЕМА ДИАЛОГИЗМА В ТВОРЧЕСТВЕ Ф.М. ДОСТОЕВСКОГО И ВЯЧ. ИВАНОВА	145
23. Kyrchanoff Maksym W. – HERITAGE OF NIKOLAI LESKOV AND CULTURAL INFLUENCES IN CONTEXTS OF RUSSIAN-AMERICAN LITERARY PARALLELS.....	151
24. Кислова Дарья – СРАВНЕНИЕ КАК СРЕДСТВО ВЫРАЖЕНИЯ СПЕЦИФИКИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО МИРОВОСПРИЯТИЯ (НА МАТЕРИАЛЕ ТЕКСТОВ НАТАЛЬИ О’ШЕЙ)	160
25. Комаровская Елена, Жиркова Галина – КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ ПЕДАГОГОВ КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА.....	166
26. Кортунова Лилия – ТЕХНОЛОГИЯ «ДЕБАТЫ» КАК ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ТИП ОБУЧЕНИЯ И СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ ОБУЧАЮЩИХСЯ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ	177
27. Koteva-Mojsovska Tatjana, Shehu Florina – THE INITIAL EDUCATION OF TEACHER AND ITS CONNECTION TO PRACTICE IN THE “SOCIETY OF KNOWLEDGE”.....	181
28. Коцева Весна – ЕКСПЛИЦИТНИТЕ ОБЈАСНУВАЊА КАКО НЕОПХОДНА ИЛИ НЕПОТРЕБНА КОМПОНЕНТА ВО РАМКИТЕ НА ПОУЧУВАЊЕТО ГРАМАТИКА СО ОБРАБОТКА НА ИНПУТ	187
29. Koseva Daniela, Mirascieva Snezana – EDUCATION - NEED OF CULTURE.....	195
30. Кузмановска Драгана, Кирова Снежана, Иванова Биљана – ФРАЗЕОЛОГИЗМИТЕ КАКО ВАЖНА АЛКА ВО ПРОЦЕСОТ НА УСВОЈУВАЊЕ НА СТРАНСКИОТ ЈАЗИК.....	199
31. Кузмановска Драгана, Мрмеска Викторија – МАКЕДОНСКО-ГЕРМАНСКИ ПОСЛОВИЧНИ ПАРАЛЕЛИ СО АНИМАЛИЗМИ.....	204
32. Леонтиќ Марија – ЗБОРОВНИ ГРУПИ СО ПРИСВОЕН СУФИКС ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК.....	210
33. Лесневская Димитрина – БОЛГАРСКАЯ СЛАВИСТИКА – СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	216
34. Лумпова Лидия – ЯВЛЕНИЕ ДИАЛОГИЧНОСТИ В РОМАНЕ-ЭПОПЕЕ Л.Н. ТОЛСТОГО «ВОЙНА И МИР».....	222
35. Мартиновска Виолета – МАКЕДОНСКО-РУСКИ КУЛТУРНИ ПАРАЛЕЛИ...	229
36. Milanović Nina S. – SYNTAX-STYLISTIC FEATURES OF COMPARATIVE STRUCTURES IN THE NOVEL <i>WE, DELETED</i> BY S. VLADUŠIĆ.....	234
37. Младеноски Ранко – ОКСИМОРОНОТ ВО „НЕЖНОТО СРЦЕ НА ВАРВАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ.....	240

38. Негриевска Надица - ЗНАЧЕЊЕТО НА ИТАЛИЈАНСКИТЕ ПРОСТИ ПРЕДЛОЗИ FRA и TRA И НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	248
39. Недосейкин Михаил – КУЛЬТУРНАЯ ПАМЯТЬ И МОТИВ «ОБРЕТЕНИЯ СЕБЯ» В РОМАНЕ М. ОНДАТЖЕ «АНГЛИЙСКИЙ ПАЦИЕНТ».....	256
40. Недялкова Наталия Дмитриевна – СОВРЕМЕННАЯ МАКЕДОНСКАЯ ПОЭЗИЯ – ОТ СИМВОЛИЗМА ДО МАГИЧЕСКОГО СВЕРХРЕАЛИЗМА.....	262
41. Ниами Емил, Голаков Костадин - СУПСТАНТИВИРАНИТЕ ПРИДАВКИ И ПРИЛОШКИ ОПРЕДЕЛБИ ВО РУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК...	269
42. Никифоров Игорь – ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ КОНСТРУКТИВНОГО РАЗРЕШЕНИЯ МЕЖЛИЧНОСТНЫХ КОНФЛИКТОВ В ВОИНСКИХ КОЛЛЕКТИВАХ	274
43. Пляскова Елена – НАЦИОНАЛЬНАЯ СПЕЦИФИКА НЕМЕЦКИХ КОМПАРАТИВНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ.....	279
44. Позднякова О.В. – СОВРЕМЕННЫЙ РЕБЕНОК И ДЕТСКАЯ КНИГА. НОВЫЕ ВЕКТОРЫ РАЗВИТИЯ.....	286
45. Попов Сергей – ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ЛЕКСИКИ РАЗЛИЧНЫХ ЯЗЫКОВЫХ ГРУПП В ТОПОНИМИИ ВОРОНЕЖСКОЙ ОБЛАСТИ.....	292
46. Пороткова Наталья, Соловьева Ирина – ФОРМИРОВАНИЕ ТВОРЧЕСКОЙ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ СТУДЕНТОВ – ПСИХОЛОГОВ.....	297
47. Прасолов Михаил – ОНТОЛОГИЧЕСКИЙ СТАТУС ЯЗЫКА И НЕУСТРАНИМОСТЬ АВТОРА: ЗАМЕЧАНИЯ К ФИЛОСОФИИ ИМЕНИ С.Н. БУЛГАКОВА	301
48. Ристова Цветанка – АНАЛИЗА НА ПРЕДНОСТИТЕ И МОЖНОСТИТЕ ОД УЧЕЊЕТО НА ДАЛЕЧИНА ВО ОБРАЗОВАНИЕТО НА ТУРИЗМОТ И ХОТЕЛИЕРСТВОТО.....	308
49. Романова Светлана – ЖАНРОВОЕ СВОЕОБРАЗИЕ ТВОРЧЕСТВА РУССКОЯЗЫЧНОГО АВТОРА БЕЛАРУСИ ЭДУАРДА СКОБЕЛЕВА (НА ПРИМЕРЕ РОМАНА «БЕГЛЕЦ»)	315
50. Сверчков Дмитрий – СОСТАВЛЯЮЩИЕ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ТРАЕКТОРИИ КУРСАНТА И ИХ КОМПОНЕНТЫ.....	322
51. Shehu Florina, Koteva Mojsovska Tatjana – TEACHERS' INTERCULTURAL COMMUNICATION COMPETENCIES IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION....	328
52. Сидоров Владимир, Харьков Иван – ЦЕННОСТИ В КОНТЕКСТЕ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ ПРЕДПОЧТЕНИЙ ИНДИВИДОВ КАК НРАВСТВЕННЫЕ И ЭСТЕТИЧЕСКИЕ ИМПЕРАТИВЫ, ВЫРАБОТАННЫЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ КУЛЬТУРОЙ.....	336
53. Сидорова Е.В., Швецова О.А. – ПРОЕКТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НА ЗАНЯТИЯХ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ В ШКОЛЕ И ВУЗЕ (К ВОПРОСУ О ПРОБЛЕМАХ ПРЕЕМСТВЕННОСТИ	341
54. Симонова Светлана, Белоусов Арсений – К ВОПРОСУ ОБ ЭВТАНАЗИЙНОЙ ПАРАДИГМЕ СОВРЕМЕННОЙ КУЛЬТУРЫ И ТЕНДЕНЦИЯХ ЕЕ ПРЕОДОЛЕНИЯ.....	346
55. Соколова Марија – ЈАДРОТО НА ЈАЗИЧНОТО СОЗНАНИЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК.....	355

56. Тасевска Марица, Хаџи-Николова Адријана – УСВОЈУВАЊЕ НА ВЕШТИНАТА ЗБОРУВАЊЕ ВО НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК.....	360
57. Тодорова Марија – НЕВЕРБАЛНА КОМУНИКАЦИЈА ВО НАСТАВАТА.....	373
58. Токарева Наталџа Владимировна – КАТЕГОРИЈА МЕЧТЫ В ПОЕЗИИ Д.В. ВЕНЕВИТИНОВА.....	377
59. Тужикова В.И. – ОСОБЕННОСТИ ЭТНОСТЕРЕОТИПОВ РУССКОЙ МОЛОДЕЖИ.....	382
60. Филюшкина Светлана, Борискина Жанна – АВТОР В ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОМ ПРОИЗВЕДЕНИИ (НА МАТЕРИАЛЕ КНИГИ Г. ГРИНА «GETTING TO KNOW THE GENERAL. THE STORY OF AN INVOLVEMENT», 1984.).....	390
61. Хаџи-Николова Адријана, Тасевска Марица – СТРАТЕГИИ ЗА УЧЕЊЕ СПОРЕД ОКСФОРД.....	394
62. Христова С.Н. – ФОРМЫ ОБРАЩЕНИЯ Ты / Вы И You В ЭТИКЕТНОЙ РЕЧИ РУССКИХ И АНГЛИЙСКИХ АРИСТОКРАТОВ XIX ВЕКА В АСПЕКТЕ СОЦИОЛИНГВИСТИКИ (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ РУССКОЙ И АНГЛИЙСКОЙ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ)	403
63. Цацков Оливер – ДУШАН БУДИМИРОВИЌ И СЕРГЕЈ МИХАЈЛОВ ОСНОВОПОЛОЖНИЦИ НА ТЕАТАРСКИОТ И МУЗИЧКИОТ ЖИВОТ ВО ШТИП ПОМЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЛНИ.....	413
64. Чарыкова Ольга – ИМПЛИЦИТНЫЕ КАТЕГОРИИ В СИСТЕМЕ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	420
65. Шутаров Васко – МЕДИУМСКАТА ПИСМЕНОСТ И НОВИТЕ ОБРАЗОВНО-КУЛТУРНИ ПРЕДИЗВИЦИ.....	425

ЗНАЧЕЊЕТО НА ИТАЛИЈАНСКИТЕ ПРОСТИ ПРЕДЛОЗИ *FRA* И *TRA* И НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Лектор д-р Надица Негриевска
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Македонија
nadica.markoska@ugd.edu.mk

Апстракт: Предлозите во италијанскиот јазик се едни од најтешките јазични категории за усвојување и тие најчесто им задаваат најголеми потешкотии на македонските слушатели кои го изучуваат италијанскиот јазик како странски јазик. Причина за тоа се големиот број синтаксичко-семантички функции кои ги изразува еден ист предлог, а исто така повеќе предлози можат да изразат една иста функција. Предмет на ова истражување е значењето на простите предлози *fra* и *tra* во италијанскиот јазик и нивните можни еквиваленти во македонскиот јазик. Значењето ќе го анализираме преку специфичниот однос кој го воспоставуваат овие предлози меѓу два елемента, како и врз основа на одделното значење на тие елементи. Целта е да ги пронајдеме сите еквивалентни предлошки конструкции во македонскиот јазик, како и сличностите и разликите меѓу италијанските предлошки конструкции и соодветните македонски преводни еквиваленти.

Клучни зборови: синтаксичко-семантички функции, прости предлози, значење, сличности, разлики.

Вовед

Предлозите *fra* (од латинскиот предлог *infra*) и *tra* (од латинскиот предлог *intra*) имаат исто значење. Станува збор за два синонима или две варијанти на еден ист предлог, а изборот на едниот или другиот предлог зависи пред сè од почетната буква на зборот кој следи по предлогот. Значи, за подобра звучност при изговорот се преферира употреба на предлогот *tra* пред зборови кои започнуваат на консонантската група *fr* (*Tra fratelli vanno d'accordo* = Се согласуваат меѓу браќата) и обратно, употреба на предлогот *fra* пред зборови кои започнуваат на консонантската група *tr* (*Fra tre giorni partirò* = Ќе заминам за три дена). Овие два синонимни предлози во најголем број случаи го изразуваат основниот концепт на меѓупозиција во однос на два или повеќе елементи, најчесто просторни и временски. Доколку споменатите елементи се различни се именуваат самостојно и се поврзани со италијанскиот сврзник *e* (и), а предлогот се употребува само еднаш: *Mi trovo sul ponte tra Venezia e Mestre.* = Се наоѓам на мостот меѓу Венеција и Местре.

Доколку станува збор за идентични елементи се именуваат заедно, во множинска форма: *La casa si trova fra gli alberi.* = Куќата е сместена помеѓу дрвјата.

Синтаксичко-семантички функции на предлозите *fra* и *tra*

1. Партитивна функција

Италијанските предлошки конструкции со предлозите *fra* и *tra* можат да имаат партитивно значење, односно да означат целина чијшто еден нејзин дел е претставен преку некоја именка (која означува дел од целина), бројна именка, бројна придавка, неопределена заменка, придавка во релативен суперлатив и сл.:

Италијански јазик	Македонски јазик
(1) Alcuni <i>tra</i> i presenti uscirono.	Некои од/меѓу/помеѓу присутните излегоа.
(2) Il cane è forse il più intelligente <i>fra</i> gli animali.	Кучето е можеби најинтелигентното од/меѓу/помеѓу животните.
(3) E tuttavia <i>fra</i> tanti divieti non c'era quello di studiare... (Maurensig, стр.45)	Па сепак, ниту една од многуте забрани не се однесуваше на учењето...

Македонски еквиваленти за изразување партитивно значење најчесто се предлошките конструкции со предлогот *od*. Меѓутоа, значењето не би се променило доколку во рамките на предлошката синтагма наместо предлогот *od* ги употребиме предлозите *meѓу* или *nomeѓу*.

2. Просторна функција

Кај сите прости предлози во италијанскиот јазик основна функција којашто ја изразуваат е токму просторната. Предлозите *fra* и *tra* се јавуваат во оние предлошки конструкции со кои се означува место, и тоа: статична положба, движење кон некое место и движење низ или преку некое место.

Предлошки конструкции за означување статична положба

Во италијанските предлошки конструкции со предлозите *fra* и *tra* за означување место на кое или во кое се реализира мирување најчесто стојат именки. Притоа, може да се работи за две именки поврзани меѓу себе со сврзникот *e* (и), како во примерите (2) и (3), но исто така може да стои и една заедничка именка во множина (примери 1 и 5) или збирна именка во еднина (пример 4):

Италијански јазик	Македонски јазик
(1) Il bosco si trova <i>tra</i> due ruscelli.	Шумата се наоѓа <i>meѓу/nomeѓу</i> два потока.
(2) Un grande centro industriale è stato creato <i>fra</i> Perugia ed Assisi.	Голем индустриски центар е изграден <i>meѓу/nomeѓу</i> Перуџа и Асизи.
(3) ...scoprì quella bruciatura brunastra <i>tra</i> il collo e la mascella... (Maurensig, стр.48)	...ѝ го откри темното место како изгореница <i>meѓу</i> вратот и вилицата...
(4) Si è trovata <i>tra</i> gente sconosciuta.	Се најде <i>meѓу/nomeѓу</i> непознати луѓе.
(5) Viveva lontano, in una grande città, <i>fra</i> piaceri sconosciuti.	Живееше далеку, во еден голем град, <i>meѓу/nomeѓу</i> непознати задоволства.

За сите горенаведени примери како македонски еквиваленти се јавуваат предлошките конструкции со предлозите *meѓу* или *nomeѓу*.

Во македонскиот јазик предлозите *meѓу* и *nomeѓу* најчесто се употребуваат за изразување просторно значење, односно дека „нешто се наоѓа во пространството што разделува два или повеќе предмети“ (Димитровски, 1956: 23). Авторот Димитровски исто така наведува дека нема поголема разлика во однос на употребата на овие два предлога. Единствена разлика која ја наведува е дека предлогот *nomeѓу* се користи каде што има поголема изразитост. И Конески на сличен начин го дефинира основното значење на предлогот *meѓу*: „пространственото значење му е дека нешто се наоѓа во просторот што ги дели двата или повеќе предмети, или пак воопшто во средината на повеќе предмети“ (Конески, 1967: 518). Во однос на употребата на овие два предлога Конески истакнува дека имаат исто значење со тоа што предлогот *nomeѓу* се користи поретко.

Предлошки конструкции за означување движење кон некое место

Во италијанските предлошки конструкции со предлозите *fra* и *tra* за означување движење кон некое место можат да стојат именки и заменки. Може да станува збор за именки и заменки во множина или збирни именки во еднина:

Италијански јазик	Македонски јазик
(6) Tornerà <i>fra</i> noi per le vacanze.	Ќе се врати <i>meѓу/nomeѓу/kaj/pri</i> нас за одморите.
(7) Il solo pensiero di dover tornare in autunno <i>tra</i> le mura di quel carcere mi faceva sentir male... (Maurensig, стр.79)	На самата помисла дека на есен ќе мора да се вратам <i>meѓу</i> ѕидините на овој затвор ми се мачеше...
(8) Era pronto a scendere <i>tra</i> il pubblico.	Беше подготвен да слезе <i>meѓу/nomeѓу/vo</i> публиката.

Македонски еквивалентни конструкции на горенаведените најчесто се предлошките конструкции со предлозите *meѓу* и *nomeѓу*. Како еквиваленти на предлошката конструкција од примерот (6) може да стојат и предлошките синтагми со предлозите *kaj* или *pri*, додека за примерот (8) може

еквивалент е и предлошката конструкција со предлогот *vo*. Во сите примери станува збор за правец на движење или насоченост со цел да се биде меѓу некого или нешто.

Предлошки конструкции за означување движење низ или преку некое место

Предлозите *fra* и *tra* се јавуваат во италијанските предлошки конструкции за означување движење низ некое место во значење на пресекување на локализаторот по неговата внатрешност или провирање во нешто, како и движење меѓу две или повеќе референтни точки:

Италијански јазик	Македонски јазик
(9) Il sole filtra <i>tra</i> i rami.	Сонцето се пробива <i>низ/меѓу/пomeѓу</i> гранките.
(10) Kuno si muoveva con orgoglio <i>tra</i> quelle stanze...(Maurensig, стр.92)	Куно се движеше со гордост <i>низ</i> собите...
(11) ... <i>tra</i> le mura del Collegium cominciarono ad aggirarsi strani figure...(Maurensig, стр.86)	... <i>меѓу</i> ѕидините на Колегиум почнаа да се вртат чудни типови...
(12) passare <i>tra</i> due pali	Да поминеш <i>меѓу/пomeѓу</i> две бандери
(13) ...scese dalla pedana e cominciò a passare <i>tra</i> i tavoli...(Maurensig, стр.19)	...се симна од подиумот и почна да поминува <i>меѓу</i> масите...
(14) Andava <i>tra</i> i tavoli e sembrava ogni tanto ammiccare al mio.(Maurensig, стр.21)	Одеше <i>меѓу</i> масите и се чинеше дека одвреме-навреме намигнува кон мојата.

Со предлошките конструкции во примерите (9) и (10) се означува само провирање во нешто, додека со предлошките конструкции во примерите (11) и (12) имаме значење на интерпозиција. Кај останатите примери (13 и 14) карактеристично е тоа што предлошките конструкции можеме да ги толкуваме и како провирање во нешто, но и како поминување меѓу две референтни точки.

Во македонскиот јазик како еквиваленти можат да се јават предлошките синтагми со предлозите *низ*, *меѓу* или *пomeѓу*. Основното просторно значење на предлогот *низ* во македонските еквиваленти е движење со провирање во нешто, дејството преминува од едната на другата страна на предметот, во неговите граници (Димитровски, 1956: 32). Кај предлозите *меѓу* и *пomeѓу* го среќаваме просторното значење на – движење во просторството што разделува два или повеќе предмети. Станува збор за означување меѓуположба, односно местото каде се одвива дејството е во контакт со повеќе локализатори.

3. Временска функција

Временската функција се јавува кај предлошките конструкции со предлозите *fra* и *tra* со значење на определено време и приближна возраст.

Предлошки конструкции за означување определено време

Предлозите *fra* и *tra* се јавуваат во предлошките конструкции за изразување определено време со именки и именски изрази со временско значење, а поретко и со прилози. Предлошките конструкции со овие предлози можат да означат временски интервал помеѓу два момента (примери од 1 до 3) и временски рок во рамките на кој ќе се реализира дејството, односно се однесуваат на идност (примери од 4 до 6):

Италијански јазик	Македонски јазик
(1) Di solito vado a sciare in montagna <i>fra</i> Natale e Capodanno.	Обично одам на скијање на планина <i>меѓу/пomeѓу</i> Божиќ и Нова година.
(2) Sarà da te <i>tra</i> le sei e le sette.	Ќе биде кај тебе <i>меѓу/пomeѓу</i> шест и седум часот.
(3) <i>Tra</i> un pezzo e l'altro si fermava per bere il vino...(Maurensig, стр.20)	<i>Меѓу</i> песните запираше да се напије вино...
(4) Ora devo andare, ci vedremo al ristorante <i>fra</i> mezz'ora.	Сега морам да одам, ќе се видиме во ресторан <i>за</i> половина час.

(5) «Il futuro...sarebbe sempre domani, fra un mese, fra un anno, fra cinque sei anni.»(Maurensig, стр.114)	„Иднината,...ќе биде секогаш утре, за еден месец, за една година, за пет-шест години.“
---	--

Во македонскиот јазик за да се искаже временско значење, дека нешто станува во определени граници, се употребуваат предлошките конструкции со предлозите *меѓу* или *помеѓу* (примери од 1 до 3). Во рамките на овие предлошки конструкции често стои некој количествен определувач, а важно е да се напомене дека овие предлози бараат употреба на две именки или два количествени определувачи поврзани со копулативниот сврзник „и“.

Македонски еквиваленти за предлошките конструкции од примерите (4) и (5) се конструкциите со предлогот *за* со кој се изразува постериорност во квантитативна смисла, односно: (4а) *Ќе се видиме кога ќе помине половина час* и (5а) *Иднината ќе биде утре, кога ќе поминат еден месец, една година, пет-шест години.*

Предлошки конструкции за означување приближна возраст

Италијанските предлошки конструкции со предлозите *fra* и *tra* исто така се користат за означување приближна возраст на некоја личност или некое друго живо суштество. Во предлошката конструкција секогаш стои именка во множина со временско значење која се користи обично за изразување возраст, како на пример *anno* (година), *mese* (месец), *giorno* (ден) и сл. и два количествени определувачи поврзани со составниот сврзник *e* (и):

Италијански јазик	Македонски јазик
(6) <i>Avrà tra i cinquant'anni e i settant'anni.</i>	Треба да има <i>меѓу/помеѓу</i> педесет и седумдесет години.
(7) <i>Questo cucciolo avrà tra le due e le tre settimane.</i>	Ова кученце треба да има <i>меѓу/помеѓу</i> две и три недели.

Она што е особено важно овде е дека предикатот секогаш е во идно време, кое покрај основното значење се употребува исто така за изразување приближна вредност.

Македонски еквиваленти на овие предлошки конструкции се предлошките синтагми со предлозите *меѓу* или *помеѓу* кои се воведени од сложен глаголски прирок најчесто составен од *да*-конструкцијата воведена од модалниот глагол „треба“. Во овие предлошки конструкции предлозите означуваат бројна граница *од – до* за приближна бројност.

4. Каузална функција

Италијанските предлошки конструкции со предлозите *fra* и *tra* имаат каузална функција само за означување причина и секогаш се воведени од некој глагол:

Италијански јазик	Македонски јазик
(1) <i>Fra il lavoro e lo sport, Franco non ha un attimo di tempo.</i>	<i>Од/поради</i> работата и спортот, Франко нема ни малку време.
(2) <i>Finirà con l'ammalarsi definitivamente fra fumo ed alcool.</i>	Ќе заврши болна сигурно <i>од/поради</i> пушењето и алкохолот.

Македонски еквиваленти на овие предлошки конструкции за изразување причина се предлошките конструкции со предлозите *од* или *поради*. Во рамките на синтагмата задолжително стојат две именки поврзани со копулативниот сврзник „и“.

Употребата на предлозите *fra* и *tra* во примерите (1) и (2) за означување причина често претставува проблем за македонските говорители кои го изучуваат италијанскиот јазик како странски јазик бидејќи со овие италијански предлози најчесто се изразуваат други значења (социјативно, партитивно, временско и просторно), а за изразување причина често се користат останатите италијански предлози.

5. Социјативна функција

Социјативната функција кај италијанските предлози *fra* и *tra* се јавува со значење на придружба и реципрочен однос.

Предлошки конструкции за означување придружба

Со вакво значење овие предлози секогаш можеме да ги замениме со предлогот *con* и притоа значењето останува исто:

Италијански јазик	Македонски јазик
(1) Sta sempre <i>tra</i> le sue amiche.	Секогаш е <i>меѓу/понеѓу/со</i> своите пријателки.
(2) Passo le feste in famiglia, <i>fra</i> parenti ed amici.	Празниците ќе ги поминам со семејството, <i>меѓу/понеѓу/со</i> роднини и пријатели.
(3) Questo accadde anche <i>fra</i> me e Kuno. (Maurensig, стр.75)	Така се случи и <i>со</i> мене и <i>со</i> Куно.

Македонски еквиваленти на горенаведените предлошки конструкции се предлошките синтагми со предлозите *меѓу*, *понеѓу* и *со*. Италијанските предлошки синтагми значенски се поклопуваат само со македонските конструкции со предлогот *со*, додека оние со предлозите *меѓу* и *понеѓу* претставуваат само преводни, а не и значенски еквиваленти затоа што со нив во македонскиот јазик се изразува просторно значење, нешто се наоѓа меѓу повеќе личности или предмети.

Предлошки конструкции за означување реципрочен однос

Италијанските предлошки конструкции со предлозите *fra* и *tra* изразуваат реципрочен или замен однос меѓу најмалку два елемента. Можат да бидат воведени од глаголи, именки и придавки. Во составот на предлошката конструкција можат да стојат најмалку две именки или заменки во еднина, меѓу себе поврзани со сврзникот *e* (и), или, пак, една именка или заменка во множина:

Италијански јазик	Македонски јазик
(4) Ti confido questo segreto a patto che resti <i>fra</i> noi.	Ти ја доверувам оваа тајна под услов да остане <i>меѓу/понеѓу</i> нас.
(5) Sono molto uniti <i>tra</i> loro.	Многу се сплотени <i>меѓу/понеѓу</i> себе.
(6) Era la perfetta simbiosi <i>tra</i> meccanica e fisiologia. (Maurensig, стр.144)	Тој беше совршена симбиоза <i>меѓу</i> механиката и физиологијата.
(7) Queste due figure sono simili <i>tra</i> loro.	Овие две фигури се слични <i>меѓу/понеѓу</i> нив.

Македонски еквиваленти се предлошките конструкции со предлозите *меѓу* или *понеѓу*. Во составот на македонските синтагми исто така можат да стојат најмалку две именки или заменки во еднина поврзани со составниот сврзник „и“, или една именка или заменка во множинска форма.

6. Квалитативна функција

Квалитативната функција кај предлозите *fra* и *tra* е присутна само кај предлошките конструкции за означување начин на вршење на дејството:

Италијански јазик	Македонски јазик
(1) <i>Fra</i> lacrime di gioia, mi ha raccontato la sua felice storia d'amore.	<i>Со/низ</i> солзи радосници ми ја раскажа нејзината среќна љубовна приказна.
(2) Non lavora: trascorre le sue giornate <i>fra</i> il gioco e i suoi «hobbies» preferiti.	Не работи: ги поминува деновите <i>со/низ</i> игра и <i>со/низ</i> неговите омилени хобија.
(3) «Sempre al suo servizio, signore» sussurrò <i>tra</i> i denti... (Maurensig, стр.24)	„Секогаш на услуга, господине“, промрморе <i>низ</i> заби...
(4) <i>Fra</i> lacrime i bambini andarono via.	Децата си заминаа <i>со/низ</i> солзи.

Македонски еквиваленти на италијанските предлошки конструкции за означување начин се предлошките конструкции со предлозите *co* и *niz*. Во примерот (3) во составот на предлошката конструкција може да стои само предлогот *niz*, затоа што со предлогот *co* би се добило инструментално значење. Конески истакнува дека во литературниот јазик начинската служба на предлогот *niz* е прилично нова.

7. Квантитативна функција

Оваа функција е карактеристична за следните видови на значења на конструкциите во чиј состав влегуваат предлозите *fra* и *tra*: растојание, мерка, тежина, вредност и цена.

Предлошки конструкции за означување растојание

Предлозите *fra* и *tra* обично се јавуваат по глаголи што означуваат некакво движење, но можат да стојат и по глаголи кои означуваат статичност. Во составот на предлошката конструкција стои именка која означува мерна единица за простор:

Италијански јазик	Македонски јазик
(1) Troverai il prossimo distributore di benzina <i>fra</i> dieci km.	Следната бензинска станица ќе ја најдеш <i>на</i> десет км.
(2) Siamo quasi arrivati; <i>fra</i> trecento metri c'è casa mia.	Скоро пристигнавме; <i>на</i> триста метри е мојата куќа.
(3) <i>Tra</i> due chilometri arriveremo alla stazione.	<i>За/но</i> два километра ќе пристигнеме на станицата.

Македонски еквиваленти се предлошките конструкции со предлогот *na*. Ваквата употреба на предлогот *na* Димитровски ја означува како мерка: „*На* два чекора од нас“ (Димитровски, 1956: 27). Во примерот (3) предлошката конструкција содржи и временска нијанса бидејќи се однесува на идност. Токму затоа италијанските автори Кјукју, Фаси и Баџанти овие две значења на предлозите *fra* и *tra* ги наведуваат заедно (Chiuchiù&Fazi&Bagianti, 1982: 78). Во вакви случаи се јавуваат предлошките конструкции со предлозите *za* или *no* како македонски еквиваленти, но ниту Димитровски ниту Конески не го наведуваат временското значење на овие предлози во конструкции составени од именки кои означуваат мерна единица за простор.

Предлозите *fra* и *tra* можат да се јават и во корелација со копулативниот сврзник *e* (и) и притоа го означуваат на приближен начин опсегот на означената оддалеченост. Во составот на предлошката конструкција стои именка која означува мерна единица за простор, но фигуративно може да биде употребена и именка со временско значење, каде што оддалеченоста е означена со количеството време кое е потребно за да се помине таа оддалеченост. Целиот израз со предлозите *fra* и *tra* и сврзникот *e* (и) најчесто стои во корелација со предлошката синтагма со предлогот *da* која означува место од кое се реализира оддалечувањето или одвојувањето:

Италијански јазик	Македонски јазик
(4) Ora mi trovo <i>fra</i> i 200 e i 400 metri dall'albergo.	Сега се наоѓам <i>на</i> 200 до 400 метри (<i>меѓу/пomeѓу</i> 200 и 400 метри) од хотелот.
(5) La spiaggia dista <i>fra</i> 3 e 5 minuti dall'albergo.	Плажата е оддалечена <i>на</i> 3 до 5 минути (<i>меѓу/пomeѓу</i> 3 и 5 минути) од хотелот.

Македонски еквиваленти на овие предлошки конструкции се предлошките конструкции со предлогот *na* во корелација со предлогот *do*, а поретко се јавуваат и конструкциите со предлозите *meѓу* или *пomeѓу* во корелација со сврзникот „и“. Со предлогот *na* се изразува мерка, а со предлогот *do* се означува приближна мерка како крајна граница. Предлозите *meѓу* и *пomeѓу* означуваат дека нешто се наоѓа во одредени граници. Растојанието е означено во преносна смисла преку времето.

Предлошки конструкции за означување мерка, тежина, вредност и цена

Предлозите *fra* и *tra* за да означат некоја приближна мерка се употребуваат во предлошки конструкции по глаголот *misurare* (има димензија), по именката *misura* (мерка) и по придавки со значење на просторен однос (примери 6 и 7). Некои предлошки конструкции изразуваат и тежина со приближна вредност. Најчесто се воведени од глаголот *pesare* (тежи), именки и придавката *pesante* (тежок), како во примерите (8) и (9). Овие предлози со квантитативна функција можат да стојат и во

предлошки конструкции по глаголи и именки за да означат приближна проценка на вредноста на некој предмет (10) или, пак, приближна цена (11):

Италијански јазик	Македонски јазик
(6) La camera misura <i>tra</i> i 20 e i 25 metri quadrati.	Собата има <i>меѓу/пomeѓу</i> 20 и 25 (од 20 до 25) метри квадратни.
(7) I maschi sono alti <i>tra</i> i 60 e i 65 centimetri.	Машките се високи <i>меѓу/пomeѓу</i> 60 и 65 (од 60 до 65) см.
(8) I maschi pesano <i>tra</i> i 30 e i 50 kg.	Машките тежат <i>меѓу/пomeѓу</i> 30 и 50 (од 30 до 50) кг.
(9) La mela è pesante <i>tra</i> i 200 e i 250 grammi.	Јаболкото е тешко <i>меѓу/пomeѓу</i> 200 и 300 (од 200 до 300) грама.
(10) L'anello ha un valore <i>tra</i> i 500 e i 600 euro.	Прстенот има вредност <i>меѓу/пomeѓу</i> 500 и 600 (од 500 до 600) евра.
(11) Un gelato costa <i>tra</i> i 30 e i 40 denari.	Сладоледот чини <i>меѓу/пomeѓу</i> 30 и 40 (од 30 до 40) денари.

Предлозите *fra* и *tra* во горенаведените италијански примери се употребени во корелација со сврзникот *e* (и) наместо предлогот *da* во корелација со предлогот *a* за означување приближна мерка, тежина, вредност или цена. Македонски еквиваленти можат да бидат предлошките конструкции со предлозите *меѓу* или *пomeѓу* во корелација со сврзникот „и“, како и предлогот *од* во корелација со предлогот *до*.

Значењата на предлозите *fra* и *tra* се наједноставни за препознавање. Во англискиот јазик, на пример, предлозите *between* и *among*, кои во италијанскиот јазик и двата би се превеле со предлозите *fra* и *tra*, се разликуваат при употребата во зависност од тоа дали релацијата која се воспоставува е *пomeѓу* два елемента или *пomeѓу* повеќе од два елемента (Сериани, 2005: 353):

Англиски јазик	Италијански јазик	Македонски јазик
(12) <i>between</i> the others	<i>tra</i> gli altri due	<i>меѓу</i> другите двајца
(13) <i>among</i> the others	<i>tra</i> gli altri tre o più	<i>меѓу</i> другите тројца или повеќе

Во францускиот јазик, пак, се разликуваат предлозите *entre* (= *tra*, *entro*) за просторни, временски и релации на меѓусебно дејство *пomeѓу* два елемента или групи од елементи, и предлогот *parmi* (= *in mezzo*, *nel numero di*) кој се употребува најчесто за воспоставување релации *меѓу* повеќе од два елемента и најчесто со партитивно значење. Разликата *меѓу* употребата на овие два француски предлога е многу слична како и онаа кај англиските предлози *between* и *among* (Сериани, 2005: 353).

Заклучок

Кај предлозите *fra* и *tra* во најголем дел од анализираните примери се јавува целосна еквиваленција, додека во 40% од примерите се забележува делумна еквиваленција или сличност. Овие релации се утврдени врз основа на формално, значенско и функционално поклопување *меѓу* италијанските и македонските предлошки конструкции (целосна еквиваленција) и формално поклопување *меѓу* италијанските и македонските предлошки конструкции (делумна еквиваленција). Кај еквивалентните предлошки конструкции се јавуваат предлозите *меѓу/пomeѓу*, *од*, *поради*, *со* и корелативните предлози *на...до* (*меѓу/пomeѓу* во корелација со сврзникот *и*). Во случаите на делумна еквиваленција како можни македонски предлози се јавуваат: *меѓу* (*пomeѓу*), *при*, *кај*, *во*, *низ*, *за*, *со*, *на* и *по*. Описот и објаснувањето на различните синтаксичко-семантички функции на простите предлози *fra* и *tra* на македонските слушатели би можело да им го олесни нивното усвојување, како и да ги предвиди евентуалните грешки кои би можеле да се јават при употребата на овие два предлога.

Литература:

- Димитровски, Т.И. (1956). *Значење и употреба на предлозите во македонскиот литературен јазик*. Скопје: Филозовски факултет.
- Конески, Б. (1967). *Грамматика на македонскиот литературен јазик дел I и II*. Скопје: Култура.
- Chiuchì, A., Fazi, M.C. & Bagianti, R. (1982). *Le preposizioni*. Perugia: Edizioni Guerra.
- Dardano, M. & Trifone, P. (1997). *La nuova grammatica della lingua italiana*. Bologna: Zanichelli Editore.
- Maurensig, P. (2013). *Canone inverso*. Milano: Mondadori Editore.

Renzi, L. (1988). *Grande grammatica italiana di consultazione, Volume I*. Bologna: Il Mulino.
Sensini, M. (2003). *La grammatica della lingua italiana*. Milano: Mondadori.
Serianni, L. (2005). *Grammatica italiana – Italiano comune e lingua letteraria*. Torino: UTET.